

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง “ความรู้และความเข้าใจความเป็นพลเมืองของนักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” เป็นการศึกษาที่มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ในการวิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยอาศัยข้อมูลทางสถิติ และการนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้ของผู้วิจัย เอกสารต่างๆ มาประกอบการตีความและ การวิเคราะห์ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.1.1 ขั้นตอนการเก็บและรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรที่เปิดทำการเรียนการสอนโดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า เปิดทำการเรียนการสอน 3 หลักสูตร คือ 1) หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง 2) หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และ 3.หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการระหว่างประเทศ โดยในปัจจุบัน (พฤษภาคม 2560) มีนักศึกษาในระดับปริญญาตรีทั้ง 4 ชั้นปี มีจำนวนทั้งหมด 981 คน แยกตามสาขาวิชาได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนนักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้ง 4 ชั้นปี แบ่งตามสาขาวิชา เมื่อเดือนพฤษภาคม 2560

ลำดับ	สาขาวิชา	จำนวน (คน)
1	การเมืองและการปกครอง	241
2	รัฐประศาสนศาสตร์	361
3	การระหว่างประเทศ	360
รวมทั้งสิ้น		962

(อ้างอิงจาก : https://www3.reg.cmu.ac.th/mis-reg/misreport/major451.php?std_level=u&fac=19)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการเมืองและการปกครอง ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ.2554 ซึ่งเป็นหลักสูตรเป้าหมายและเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิจัยนี้มีนักศึกษารุ่นปีที่ 1 – 4 (รหัส 56 – 59) รวมจำนวน 241 คน พบว่าภายในหลักสูตรยังแบ่งออกเป็น 2 แผนการศึกษา คือ

1. สหกิจศึกษา
2. รัฐศาสตร์ศึกษา

ซึ่งทั้งสองแผนการศึกษาดังกล่าวก็มีหน่วยกิตสะสมตามหลักสูตรเพื่อจบการศึกษาเท่ากันคือ 138 หน่วยกิต และมีจำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาเฉพาะไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิตเท่ากันเช่นกัน โดยมีรายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้ (หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2554 คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

โครงสร้างหลักสูตร

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		30 หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร	12	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	9	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม	3	หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	102 หน่วยกิต
- วิชาแกน	24	หน่วยกิต
- วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	63 หน่วยกิต
วิชาเอกบังคับ	51	หน่วยกิต
วิชาเอกเลือก		
แผนการศึกษาที่ 1 สหกิจศึกษา	ไม่น้อยกว่า	12 หน่วยกิต
แผนการศึกษาที่ 2 รัฐศาสตร์ศึกษา	ไม่น้อยกว่า	12 หน่วยกิต
- วิชาโท	ไม่น้อยกว่า	15 หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6 หน่วยกิต
จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	ไม่น้อยกว่า	138 หน่วยกิต

อนึ่ง ในการวิจัยนี้ จะดำเนินการวิจัยโดยอาศัยนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ.2554 ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 – 4 (รหัส 56 – 59) รวมจำนวน 241 คนทั้งจำนวนหรือไม่ต่ำกว่า 200 คน คิดเป็นร้อยละ 82 มาศึกษาวิจัยภายใต้หลักวิชาทาง

ระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีนักศึกษาหลักสูตรดังกล่าวได้มาตอบแบบสอบถามของงานวิจัยนี้เป็นจำนวน 203 คน โดยสามารถแบ่งจำนวนออกเป็นแต่ละชั้นปีได้ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนนักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 – 4 ที่ตอบแบบสอบถามของงานวิจัยนี้

ชั้นปี	จำนวนเต็ม (คน)	จำนวนที่ตอบแบบสอบถาม (คน)
1	50	45
2	58	63
3	67	54
4	66	41
รวม	241	203

3.1.2 วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็นทางสถิติ (Non Probability Sampling) โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการพิจารณาของผู้วิจัย ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ กล่าวคือต้องเป็นนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ.2554 ทั้งสองแผนการศึกษา ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 – 4 (รหัส 56 – 59) รวมจำนวน 241 คน หรือไม่ต่ำกว่า 200 คน เนื่องด้วยมีความน่าสนใจประการหนึ่ง คือ นักศึกษาไม่ว่าจะศึกษาในชั้นปีใดก็ตามภายใต้หลักสูตรนี้ สามารถเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะให้ข้อมูลในการวิจัยได้ทั้งสิ้น กล่าวคือ กรณีนักศึกษาชั้นปีที่ 3 - 4 ในแง่ที่ก่อปรด้วยคุณวุฒิ คือ ผ่านการศึกษาในรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะตามหลักสูตรมาแล้วไม่มากนัก้อย กรณีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 2 แม้จะผ่านการศึกษาในรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะเพียงบางรายวิชา ความรู้และความเข้าใจความเป็นพลเมือง อาจเกิดจากการได้ศึกษาในรายวิชาอื่นๆในสาขา หรือนอกสาขาวิชา หรือจากการเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่เป็นได้ จึงเป็นกลุ่มที่จำต้องนำเข้าร่วมในการวิจัยนี้ด้วย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย คือ การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรแล้วนำมาสร้างนิยามปฏิบัติการ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการสร้างคำถาม โดยแปรสภาพตัวแปรต้นเป็นข้อคำถามต่างๆ และจัดลำดับเนื้อหาให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดคำถามถึงภูมิลำเนาหลังทั่วไป ประกอบไปด้วยตัวแปรต้นต่างๆ คือ เพศ ชั้นปี ผลการเรียน รายรับ และความสนใจประเภทข่าวที่ชอบติดตาม มีจำนวน 5 ข้อ
- ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมือง มีจำนวน 10 ข้อ
- ส่วนที่ 3 ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง มีจำนวน 10 ข้อ
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะที่นักศึกษาคิดว่ามีส่วนในการขัดเกลาทางสังคม และส่งเสริมให้เกิดความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง มีจำนวน 1 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะทั้งหมด โดยสามารถเลือกได้มากกว่า 1 รายวิชา เฉพาะที่ได้เคยรับการศึกษาในรายวิชาดังกล่าวมาแล้วเท่านั้น และช่องว่างเพื่อระบุรายวิชาอื่นๆทั้งในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเลือกที่ได้เคยศึกษามาแล้วเช่นกัน พร้อมกับข้อเสนอแนะในการส่งเสริมให้เกิดความรู้และความเข้าใจความเป็นพลเมืองของนักศึกษา
- ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปสู่การแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อเพิ่มระดับความรู้และความเข้าใจความเป็นพลเมืองของนักศึกษาที่ได้ศึกษาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 3.3.1.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการศึกษาเอกสารสิ่งพิมพ์ รายงาน บทความทางวิชาการและเอกสารวิจัยต่างๆ จากห้องสมุดกลาง สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดคณะ

สังคมศาสตร์ และห้องหนังสือ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ รวมทั้งข้อมูลที่เผยแพร่ทางสื่ออินเทอร์เน็ต

3.3.1.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ ข้อมูลจากภาคสนามที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรที่ทำการศึกษาโดยตรง คือ นักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 – 4 หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง จำนวน 241 คน หรือ ไม่ต่ำกว่า 200 คน โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม จำนวน 241 ชุด โดยผู้วิจัยเป็นผู้ไปภาคสนามในการเก็บข้อมูลแบบทดสอบ

3.3.2 ผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม ณ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบของนักศึกษามาประมวลผลและวิเคราะห์กับโปรแกรมประมวลผลทางสถิติ มีระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ประกอบกับใช้เทคนิคทางสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำมาเขียนสรุปวิเคราะห์ พรรณนาตามประเด็นคำถามเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งแจกแจงรายละเอียดวิธีการและเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 5 ข้อ โดยลักษณะแบบสอบถามประเภทปลายเปิดให้เลือกตอบตามความเป็นจริงดังนี้

1. เพศ ใช้มาตราวัดข้อมูล ประเภทมาตรานามบัญญัติ (Nominal scale)
2. ชั้นปีที่ศึกษาอยู่ ใช้มาตราวัดข้อมูล ประเภทมาตราเรียงลำดับ (Ordinal scale)
3. ผลการเรียน ใช้มาตราวัดข้อมูล ประเภทมาตราเรียงลำดับ (Ordinal scale)
4. รายได้ ใช้มาตราวัดข้อมูล ประเภทมาตราเรียงลำดับ (Ordinal scale)
5. ความสนใจประเภทข่าว ใช้มาตราวัดข้อมูล ประเภทมาตราเรียงลำดับ

(Ordinal scale)

วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percent)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ระดับความรู้ความเป็นพลเมืองของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 10 ข้อ โดยลักษณะเป็นคำถามประเภทปลายปิด 4 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์ในการประเมินดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงเกณฑ์การประเมินระดับความรู้ตามจำนวนข้อที่ตอบถูก

ระดับความรู้	จำนวนข้อที่ตอบถูก
สูง	8 – 10
ปานกลาง	5 – 7
ต่ำ	0 – 4

วิเคราะห์ข้อมูลระดับความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ระดับความเข้าใจความเป็นพลเมืองของนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 10 ข้อ โดยลักษณะเป็นคำถามประเภทปลายปิด 7 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์ในการประเมินดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.4 แสดงเกณฑ์การประเมินระดับความเข้าใจตามจำนวนข้อที่ตอบถูก

ระดับความเข้าใจ	จำนวนข้อที่ตอบถูก
สูง	8 – 10
ปานกลาง	5 – 7
ต่ำ	0 – 4

วิเคราะห์ข้อมูลระดับความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive)

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะที่นักศึกษามีความเห็นว่ามีส่วนในการจัดเกลาทางสังคม และส่งเสริมให้เกิดความรู้/ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง มีจำนวน 1 ข้อ ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาในหมวดวิชาเฉพาะทั้งหมดโดยสามารถเลือกได้มากกว่า 1 รายวิชา เฉพาะที่ได้เคยรับการศึกษาในรายวิชาดังกล่าวมาแล้วเท่านั้น และช่องว่างเพื่อระบุรายวิชาอื่นๆทั้งในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาเลือกที่ได้เคยศึกษามาแล้วเช่นกัน วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percent)

ส่วนที่ 5 การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปสู่การแนะแนวทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อเพิ่มระดับความรู้และความเข้าใจความเป็นพลเมืองของนักศึกษาที่ได้ศึกษาในหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

ส่วนการวิเคราะห์ตัวแปรต้นเพื่อแสวงหาข้อมูลว่าตัวแปรต้นดังกล่าวส่งผลต่อระดับของการมีความรู้และความเข้าใจความเป็นพลเมืองของนักศึกษาแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร สำหรับงานวิจัยนี้กำหนดให้มี 6 ประการ คือ หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต เพศ ชั้นปีที่ศึกษา ผลการเรียน ระดับรายรับ และประเภทข่าวที่สนใจ โดยใช้เทคนิคทางสถิติทดสอบตามคุณสมบัติของตัวแปร ซึ่งทุกตัวแปรใช้เทคนิคทางสถิติ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประกอบเสมอ ดังนี้

หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต : ทดสอบโดยการใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

เพศ : ทดสอบโดยการใช้สถิติการทดสอบค่าที-เทสต์ (Student's t-test)

ชั้นปี : ทดสอบโดยการใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

ผลการเรียน : ทดสอบโดยการใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

รายรับ : ทดสอบโดยการใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

ประเภทข่าว : ทดสอบโดยการใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

3.5 สถานที่ในการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved